

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De divortijs. Consilium DXLVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98716](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98716)

à viro soluto cognita, saltem jure Canonico, *Guido. Papa consil. 159. Quod coniugatus*: certum est, quod in casu proposito D. natus ex A. & C. prorsus & omnino sit spurius, seu adulterinus; ideoque ab omni prorsus legum, & canonum beneficio secludendus, d. *Ausib. Licet in fine*, nec per subsequens matrimonium legitimandus. * Et proinde quamvis nihil proponatur, quod minus constare possit presens post natum dictum D. contractum matrimonium inter A. & C. propter præcedens adulterium; ob id, quod in mortem prioris uxoris dicta C. nihil machinata proponatur, & significasti, & super hoc de eo qui dux. in uxore quam poli. per adul. quia tamen vivente uxore sua prior A. dictam C. cognovit, & præfatum D. genuit, nihilominus idem D. manebit spurius, ut jure apertissimo cautum est, in d. l. *Tanta*, lason in l. si is qui pro emptore nu. 101. De usucap.

5 Et usque adeo hujusmodi prolium legitimatio obstat vitium incestus vel adulterij, seu damna-
6 ti coitus, ut unicuique tantum in jure reperiatur modus, quo legitimari possint; per rescriptum scilicet Principis, Ang. in d. §. fin. * Et quamvis super incestu, vel alio impedimento dispensari possit per Pontificem: tamen virtute illius dispensationis liberi antea nati non legitimantur, *Panor. in d. c. Tanta nu. 14* & prædicta à Principe pro hujusmodi spurijs impetrata legitimatio, non tam legitimatio quam dispensatio dici debet; quæ odiosa extensionem non patitur, *Decius consil. 393. consil. superioribus nu. 10.* ideoque respondit Baldus, *consil. 306. proponitur vol. 5*: quod filij in adulterio nati, vivente uxore primâ, non possint legitimari, quia impossibile sit, quod fingatur legitime nati, propter obstaculum præsentis matrimonij, in quo scilicet geniti sunt: impossibilia enim non finguntur; & legitimatio, ut inquit Marianus Socinus Nepos, *consil. 31. Themate prædicto nu. 43. vol. 2.* quæ fit per subsequens matrimonium, procedit per fictionem translativam; quia scilicet matrimonium, quod sequitur, retrahitur ad tempus conceptionis filiorum, *Alberic Bald. Ang. & alii in l. Paulus De statu hom.* Hujusmodi autem fictio requirit duo extrema idonea & habilia; videlicet terminum seu extremum à quo, idque habile essentialiter & verè; ac terminum seu extremum ad quod habile potentia, *DD. in d. l. si is qui pro emptore.* Iam verò et si terminus à quo inter dictos A. & C. pro legitimatio-
tione D. inveniri possit, hoc est præsens, verum, ac legitimum eorum matrimonium: tamen terminus ad quem, hoc est tempus concubitus, constante prioris matrimonio, est omnino inidoneum; nam eo tempore, propter subsistentiam primi matrimonij, non poterat eum C. per A. secundum contrahi; & per consequens nec tunc ex ea legitima proles nasci. Et hoc est, quod dixit Baldus, in l. *Ex libera c. 1. c. si is qui legit.* quod hujus generis legitimatio requirit, ut ab initio potuerit esse matrimonium, licet revera non fuerit.

Quibus omnibus non repugnat, quod à Ioanne Andrea, Hostiensis, Ant. de Butrio, Præposito, Ancharano, in d. c. *Tanta*, Ioan. Fabro & Angelo, in §. fin. *Inst. de nupr.* traditur, quod si constante prioris matrimonio vir aliam solutam mulierem imprægnaverit, quam mortua deinde prioris uxore

Consil. Wames. Tom. II.

legitimè in uxorem duxerit, quod proles nata sit omnino legitima: nam et si hoc communi opinione ita receptum esse tradat Angelus, in d. §. fin. ut in iudicando & consulendo ab ea discedere non oporteat; quia tamen illorum decisio loquitur in alijs terminis, ubi videlicet proles sic in adulterio concepta nascitur secundo contracto matrimonio cum illa, quam per adulterium vir cognovit; non est magnopere curanda in casu præsentis hujusmodi decisio: sed secundum prædicta propositus casus omnino decindus erit; ut scilicet dictus D. non sit legitimatus per dictum subsequens matrimonium. Et quod in illis terminis loquantur, non tantum ex verbis propositi per illos thematis deprehenditur; loquuntur enim aperte de prole nata post contractum matrimonium, Ant. de Butrio in d. c. *Tanta nu. 17.* item de muliere, quæ post contractum peperit, Anchar. in d. c. *Tanta nu. 6.* item de habilitate superveniente tempore partus, Ang. in d. §. fin. *Inst. de nupr.* verum etiam ex ratione pro decisione dictæ questionis per eos allata; quod videlicet satis sit, quod hujusmodi proles sic concepta aliquo tempore, quo in utero fuit, parentes habuerit legitimo matrimonio conjunctos; sive id fuerit tempus conceptionis, sive natiuitatis. Adversus quam quidem Ioannis Andrea, Hostiensis, & aliorum decisionem, et si multa possent in contrarium adferri, & fortassis etiam veriora; ut nec dissimulavit Ant. de Butrio, neque Angelus, *locus supra cit.* tamen quia in alijs terminis loquuntur, quam continet thema nobis propositum, cum ex diversis & separatis non fiat bona illatio; concludendum dicimus, præfatum D. per adulterium conceptum, & ante suorum parentum legitimum matrimonium natum, atque in lucem editum, spurium mansisse, ac subsequente eo matrimonio legitimatum minimè esse.

De divortijs.

S V M M A R I V M.

Separatio thori.

1. Matrimonij possessione spoliare censetur coniugem, qui sine iudicio Ecclesie recedit.
2. Maritus potest uxorem moderate corrigere.
3. Uxoris ebrietas adulterio proxima.
4. Novercarum crudelitas insatiabilis.
5. Securitas maxima apud eum est qui innocentia & integritatis fidem, ac nomen habet.
6. Cautione nemo temere gravandus.
7. Reconciliatione oblitterata reficiari non debent.

CONSILIUM DXLVI.

EX actis causæ divortialis, quæ est inter Domicellam Barbaram V. Aetricem, & Iacobum R. Opponentem, satis evidenter constat de matrimonio, inter partes hujus causæ legitimè contracto, & consummato, ex utriusque partis conformi allegatione. * Constat eum Aetricem sine iudicio Ecclesiæ, hoc est propria auctoritate, c. *De illa De divort.* sub prætextu sævitæ & malæ tractationis à marito recessisse, maritumque sui matrimonij usu ac possessione spoliassse, c. *Ex transmissa De restit. spoliæ* & ob id etiam in initio litis oportuisse Aetricem ad hujusmodi spolijs reintegrationem compelli, d. c. *De illa d. c. Ex transmissa.*

multò magis nunc, causis divortij propositis, discussis, & improbabilibus repetitis: sic ut non tantum absolutoria sententia contra Atricem ferenda sit; verum etiam condemnatoria, propter duplicatam utriusque partis conclusionem; Atricem ad separationem, Reo ad redintegrationem, re-stitutionemque usus ac possessionis matrimonij contentente; condemnando scilicet Atricem, ut ad Reum maritum suum revertatur.

Nam quamvis Atrix alleget aliquos actus male tractationis, nullos tamen probavit, qui ad servitiam aut tyrannidem referri possint; sed omnia ad stultitiam, vanitatem, procaciam, petulantiam, iracundiam, ebrietatem, & garrulitatem Atricis conficta sunt: ita ut omnia, quæ probata inveniuntur, tantum pertineant ad correctionem uxoris. * Quæ correctio moderata marito in uxorem permitta est, DD. in l. 1. ced. De emendat. propinquo. late Tirag. de legib. connub. l. 1. Gloss. 1 nu. 22. cum, ut inquit Baldus, cons. 176. Caccia recepit a Francisco nu. 1. vol. 1. consuetudo in specie cum hic proposita admodum simili, sapiens vir debeat dictum seu quotidie uxoris malos mores corrigere, ne transcant in consuetudinem peccandi. Ita ut in proposito satis evidenter constet Atricem in causa fuisse, cur aliquoties Reus in eam manus iniecerit, sine tamen vitæ ejus aliquo discrimine, & sæpè cum majoris iræ ac conatus simulatione, ut opinionione majoris iræ in ordinem uxor redigeretur: uti de his omnibus proprio suo testimonio, quo usque est in hac causa Atrix, prorsus convincitur; præsertim ex eo, quod omnes ferè testes, & potissimum Atrici & Reo familiares, deponant, omnia jurgia, quæ inter Atricem & Reum interceserunt, vel in ebrietate, & illius occasione, vel ob garrulitatem, probrosasque objectiones Atricis, etiam in convivijs, præsentiaque aliorum proborum virorum contigisse: ita ut evidens sit, Atricem male tractationis causam & auctorem fuisse. * Neque enim debet maritus uxoris ebrietatem & turbulentiam ferre; cum id adulterio proximè accedat, Tirag. de legib. connub. l. 9. Gloss. 10. part. 9. nu. 206. nec illius iram, clamores, rixas, & contumelias, quia concordia conjugalium repugnant, Tirag. loco proxime citat. nu. 182. & 188. cum seq. Quare debet Atrix sibi ipsi imputare, quod verberum, malæque tractationis ansam præbuerit; & minimè ex sua improbitate actionem causamque divortij querere, l. Itaque sullo De furtis. Potissimum quia ad unum omnes testes deponant Reum esse ac semper fuisse probum, honestum & pacificum virum; qui concordiam maritalem cum sua priore uxore semper optimè coluerit, & (quod omnes etiam, qui de mala aut duriore tractatione aliquid deponunt, testificantur) jurgia nulla cum Atrice habuisse, nisi eà provocante aut irritante. Quæ cum aperta sint, & ex lectione testimoniorum Atricis sine operosa deductione ad oculum pateant, longius prosequi non est necesse.

Neque Atricis causa ac querela adversus Reum adjuvatur ex eo, quod de rixis ac mala tractatione filiorum Rei adducit. Nam cum non constet, patre jubente, incitante, aut approbante id factum esse; imò ex testimoniorum serie ex adverso constet, Reum sæpè obstitisse ac prohibuisse, ad in-

vidiam aut damnum patris referri id non debet: cum nemo alieno odio prægravari debeat, l. Non debet De regul. iuris lib. 6. l. Sanimus c. De patris; & ex facto filij non teneatur aut lædatur pater, Ced. Ne sit proptare. * Cum alioqui quæ de liberis Rei obijciuntur, partim levia, partim sine effectu sint, & denique omnia ob culpam Atricis noverca; quæ hos liberos à domo patris avertendo, & propter eos jurgia & procacia verba miscendo, hujus mali causa fuit. Novercam enim crudelitas in provigos magna ac infatigabilis est, l. 4. de iuss. testam. Tirag. d. l. 9. Glossa 10. nu. 196. ut facillima & proclivis sit præsumptio adversus eas proprii- vgnis.

Cum igitur absque viri culpâ recesserit Atrix, simpliciter ad Reum reverti debet; etiam nulla cautione adversus malam tractationem à Reo præstita; quia rationabilem nullam causam timoris habet adversus virum ætate gravem; ex antea acta vitæ ac gesto magistratu conspicuum. Maxima etenim securitas apud eum est, qui innocentia & integritatis fidem, nomen, ac famam gerit, Baldus d. consil. 176. nu. 1. & ut vani timoris nulla est excusatio, l. Vanus timoris de reg. iuris, l. Metum autem De eo quod metus causa &c. ita etiam nullus prætextus. * Sic ut nec illa, quam Reus obtulit, præstari debeat cautio juratoria: quia in indicenda cautione, etiamsi Iudicis arbitrium (cui Reus sese submisit) plurimum valeat; boni tamen Iudicis est, immerentem sine gravi urgentique causa, onere cautionis minimè gravare, Baldus d. consil. 176. nu. 2.

Quæ omnia in proposito nullam debent habere dubitationem, quod nullus sit actus male tractationis ab Atrice propositus, qui plurimum annorum lapsu, ac nova reconciliatione non sit oblitteratus; quem ad effectum separationis non licet conjugii pro lubitu quancumque refricare, d. c. illa & ibi glossa & DD. Ex officio itaque suo faciet Venerabilis Dominus Officialis, si absoluto Reo ab impetitione Atricis, eandem Atricem condemnabit ad Reum reverti, uxoriæque ministeria ei exhibere.

De divortijs.

S V M M A R I U M. Separatio thori.

1. Meretricem uxorem ducere meritorium.
2. Allegatio impertinens admittenda non est.
3. Adulterium alterutrius coniugis non sufficit ad dissolvendum vinculum matrimonij.
4. Adulterium cum adulterio compensatur.
5. Adulterium sub specie matrimonij commissum gravius puniendum.
6. Iuramentum in supplementum probationis deferendum non est levi aut infami persona.
7. Copula carnalis vnde præsumatur.

CONSILIVM DXLVII.

In desperatione boni exitus plerumque ad subterfugia, cavillationes, & contumelias fit transitus in litibus & processibus. Id quod evidenter conspiciatur in matrimoniali causa, quæ coram Venerabili Domino Officiali Namurcensi in tertia instantia nunc decidenda pendet, inter Margaritam F. Atricem nunc Appellatam; & M.